Ч. 48. Pocztowa należytość opłacono ryczałtem

Львів, неділя 25. листопада 1928 р.

Рік XXX.

Виходить що тижня в неділю.

Адреса редакції і адміністрації: „Свобода“, Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно. Зміна адреси 50 сотиків.

Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41.

Телеф. Друкарні: 29-26.

Львівські події перед польським соймом.

Чотири наглі внесення.

На засіданню 13. листопада ц. р. розглядав сойм чотири наглі внесення в справі бурхливих подій, що скоїлися в перших днях листопада у Львові. Внесення Клюбу одинки обговорив пос. Левенгерц (польський жид), а внесення вшехполяків пос. Строньский.

З черги доказував наглість **внесення Українського Клюбу пос. Загайкевич.** Український Клюб домагається розслідження цих подій не урядовими властями, а надзвичайною соймовою комісією. Органи державних властей, поліція, львівський воєвода, вкінці міністр внутрішних справ у соймі не завагалися видати свій осуд **односторонно,** заки ще розглянули справу. Так свідомо обертається котихвостом, а чейже фактом є, що дня 1. листопада українське населення у Львові **було виняте з під права.** Вулицями переходило польське населення та нищило довголітний культурний та економічний дорібок українців. **Шкоди українців виносять около міліона пятьсот тис. зол.** Власти безпеченства не найшли часу чи теж охоти, щоби не допустити до цього, **а п. міністер не найшов тут ані одного осуджуючого слова для тих вибриків.** Хто ушкодив польські памятники, не знаємо,

Опісля доказував наглість внесення клюбу українських радикалів пос. д-р Когут.

При голосуванню сойм ухвалив наглість внесення польського клюбу одинки, яке взиває уряд, щоби **розслідив львівські події та зробив, що уважає потрібним.**

Вшехполяки домагалися покарання не тільки безпосередних виновників, але й орґанізаторів та закриття діяльности українських товариств. Внесення Українського Клюбу домагалось, щоби вибрати надзвичайну слідчу комісію до розсліду львівських подій, дальше усунення львівського воєводи Ґолуховського та відшкодування для установ і осіб, що потерпіли наслідком тих подій. Всі ті внесення, як також внесення радикалів, передано як звичайні внесення адміністраційній комісії.

За українськими внесеннями голосували тільки українці, білорусини, німці і соціялісти.

Зміни у львівській поліції.

У звязку з останніми подіями у Львові центральна влада зарядила на верховних становищах львівської поліції значні зміни. Бувший директор львівської поліції, а тепер ґродський староста, д-р Райнлендер перейшов у стан відпочинку. Його місце заняв капітан Альфонс Кльоц, що був доси в міністерстві військових справ у Варшаві.

Крім того уступив командант міської поліції, комісар Новодворський, якого перенесено до Білостоку, а його місце заняв надкомісар Речинський з Вільна. Дальше уступають воєв. комдт. поліції Ґрабовський, шеф слідчої поліції Мітлєнер, надкомісар Парилєвіч, ком. Бялковський і кількох інших. На їх місце приходять комісарі з Вільна, Варшави та інших міст.

Всі ті зміни зроблено — як оголошено урядово — наслідком занадто лагідного поведення цих урядовців підчас бурливих подій у Львові. Значить, будемо мати ще гострійшу поліційну владу у Львові.

За чим шукають?

Ревізії й арештування у Львові і в цілій Східній Галичині не припиняються. Поліція ревідує українські установи й приватні мешкання, арештуючи головно молодь, старшу і шкільну. Поліційні і судові тюрми переповнені українськими політичними вязнями.

В **Ходорові** кинув хтось камінь у вікно польського „Сокола“, наслідком чого арештовано кілька осіб. В **Бережанах** арештовано кількох ґімназистів. В **Рогатині** зревідовано канцелярію філії „Просвіти“ і забрано кількадесять цензурованих книжок. Ревідовано також господарську школу тов. „Просвіти в **Милованню.**

Сильно працює поліція в **Скільщині,** ревідуючи читальні, кооперативи, Соколи та інші українські установи майже по всіх селах. Шукає за зброєю, відозвами, часописом „Сурмою“ і т. п., однак без успіху. Подібне діється в **Турці** та в околиці.

В **Отинії** ревідовано мешкання адв. д-ра Дрогомирецького і місцеві українські товариства, шукаючи за протидержавними відозвами, але нічого не найшли. Ревізії були в **Угорниках** і **Молодилові,** де шукали навіть по стодолах, гноях і попід підлогами. В **Кривотулах старих** поліціянт Павловський при ревізії у Вол. Скоморівського відгрожувався, що „бендземи вешаць“, хоч цей є тільки членом протиалькогольного комітету. Ревізії були також в **Кривотулах нових** і **Винограді.** Всюди шукають за зброєю і протидержавними відозвами.

Всі українські товариства ревідовано в **Болехові,** де не минули також приватних домів о. В. Сухого, адв. Лисинецького, директора Сімкового і кількох студентів. У **Витвиці** арештовано кооператора Витвицького під замітом поширювання недозволених летючок.

В **Стрию** переведено ревізії в мешканнях адвокатів д-ра Гарасимова і д-ра Лужецького та інших українських інтеліґентів. Те саме було в **Станиславові,** де арештовано директора Кооперативного Союза інж. Дякова і студ. Салевича.

Масові ревізії відбулись по селах **Жидачівщини,** де арештовано багато осіб.

Ревізії йдуть по селах **Рожнітівщини.** В Креховичах перетрушено дім пароха Б. Соловія, шукаючи навіть по стриху і пивницях за зброєю. У **Сівці** войнилівській пов. Калуш шукали за зброєю в мешканню управителя школи В. Маціха.

Буджетова дускусія в соймі.

Українська і білоруська опозиція. Буджет в першім читанню принятий.

Хочемо жити!

Все, що народилося на світі, має право хотіти жити. Сорокміліоновий український народ тим більше має на це право. Має не тільки право, але й природний потяг до життя, до розмноження і виросту в свою землю.

Але що значить жити?

І що треба робити, щоб жити?

Мусимо сказати отверто: наші селянські маси, а особливо на північно-західних землях, ще дуже слабо розуміють, що значить оце „жити“.

Їсти, пити, працювати, витрачати чи збирати гроші, женитися, мати дітей? Ні, це ще не є людським життям. Так живуть і коні, корови, безроги, кури й т. д. Хтось на них їздить, хтось їх доїть, стриже вовну, коле чи ріже на мясо й зїдає...

Це не життя, а животіння. Отак не живуть, а животіють ще великі маси наших українців. Їх теж хотіли б сусіди осідлати, їздити на них, доїти їхні господарства й кишені, стригти з них для себе зиски, або й зовсім зїсти їх...

Людина живе дійсним людським життям, коли живе цілий її нарід і живе не як стадо козів чи овець, а життям вільним.

Воля це є признака вищости життя. Навіть шляхотніші звірята й птахи борються за цю волю свого існування. А деякі, як бджоли, муравлі й інші живуть добре орґанізованими громадами. А коли на них ідуть походом сусіди — вони дружно, всі разом обороняють своїх гнізд та свого життя. Особливо добре вміють обороняти свої оселі муравлі: всі повстають, як один, гинуть, а не піддаються.

Другою вищою признакою дійсного людського життя є *свідомість.* Людина мусить бути свідомою того, що коли не буде українського народу, не буде й її, як українця; коли нарід буде невільником, бідняком, то й вона буде тим самим! Лише божевільний може сказати: „Що мені до народу, аби мені було добре“. Коли народови зле, тоді й одиниці не може бути добре. Лише тоді заживем у добрі, коли свій нарід буде вільним, культурним, багатим. Хто працює для народа — працює для себе. А хто байдужий до народньої долі, той буде завжди рабом, чужим слугою й бідаком.

Отже кожний з нас повинен освідомитися в тому, що є його обовязком жити в народі й для народа, бо поза своїм рідним народом нема ні щастя ні долі.

Третьою признакою правдивого людського життя є життя *нацією.* Нарід свідомий, зорґанізований і чинний — це нація. Нарід український у наші часи спинається на цей вищий щабель життя — життя національного. Та несвідомі одиниці, що живуть ще так, як німі тварини, затримують цей рух. Вони, як ці колоди на ногах, не дають українському народови піднятися на цей вищий щабель. Інші творять „Просвіти“, кооперативи, закладають школи, орґанізують господарські гуртки й т. п., а вони стоять собі збоку й пальцем не рухнуть, щоб допомогти. Неначе той кінь; коли господар обливається потом, він собі спокійно їсть сіно. І лише тоді рушиться, коли його хто батогом потягне.

Свідоме, орґанізоване національне життя — це вищий ступінь людського життя. Таке життя не терпить над собою батога, бо воно є вільно-громадське, себ-то демократичне. Тому ідея Українського Національного Обєднання є найвищою ідеєю, яка веде український народ до вільного національного життя.

Вона, як та вифлеємська зірка, вказує шлях до волі й щастя. Вона, як той загробний голос батьків з козацьких могил, кличе станути на цей єдиний правильний шлях. Вона, як той Тарас Бульба, вічно питається нас: „Чуєш, сину?“

Чи всі ми йдемо за цею зіркою? Чи всі ми чуємо голос батьків, що полягли за Україну? Чи всі ми вже відгукнулися: „Чую!“

Ось у тому й біда, що ще не всі. Ще не в усіх селянських хатах є свідомі люде. Ще не в усіх селах лунає дружнє: „Чую“.

А треба, щоб не залишилося в нас ні одної такої несвідомої хати, ні одної національно-несвідомої людини. Тоді лише прийде й воля й краща доля.

Та бачити, чути й бути свідомим ще мало. Таких людей і такі народи вже не раз запрягали в ярмо й змушували себе возити.

До всього цього потрібне ще одно — тверде, як сталь, *хотіння, жадоба життя.* Люде лише тоді й стають справжніми людьми, а юрба нацією, коли в них є оця *свята жадоба*, оце хотіння.

Коли б ми всі до останнього селянина, робітника та жебрака, мали в душі невпинне, невгасаюче хотіння жити як вільна багата нація, то вже давно сталося би чудо.

Це чудо станеться, мусить статися! Мусить тому, що наше національно-демократичне хотіння зростає з кожним днем. На жаль, ще не охопило воно всіх нас, особливо тих, що живуть по селах відірваними від світу, таких, в яких убирають цю жадобу національного життя ріжні інтернаціоналісти-комуністи, сельробівці та інші.

Та не зважаючи на це, в кожній українській душі повинно постійно, вічно гомоніти:

„Ми хочемо жити!“

„Хочемо жити так, як живуть інші вільні й багаті нації!“

В. Островський.

Памятаймо: Листопад — місяць складання Всенародного Дару Українським Інвалідам!

Облича польського сойму.

Зараз перші два засідання варшавського сойму, скликаного на осінні наради, виявили страшну плутанину, замішання та весь невідрадний образ внутрішніх відносин у Польщі. Байдужність, з якою зустріли на першому засіданні велику промову міністра фінансів про загальне господарське положення Польщі, свідчило про знеохочення послів займатися справами, на які вони все одно не мають жадного впливу.

Тимчасом зараз слідуюче, друге засідання сойму виявило іншу сторінку нинішніх відносин у Польщі. Прийшло на ньому до двох великих авантур: поміж Українським Клюбом та урядово-ендецькою більшістю, і поміж урядовими „бебеками“ та польськими соціялістами. В першому випадку річ ішла про львівські події з 1-го листопада, в другому випадку мало не прийшло до бійки поміж самими нашими сусідами з приводу критики й оборони одної заяви маршала Пілсудського з перед чотирьох місяців. І ось соймова саля знову вірно відбила образ у нутрі Польщі: найповажнішою справою у державі є українська справа, яка не находить зрозуміння ані у послів ані в уряді. Спів гимну „Не пора!“ на українських лавках безпосередно після заяви міністра ґенерала Складковського (у котрій він боронив всеціло львівську поліцію) мав своє глибоке значіння. Знову-же крики й сварки серед польських послів правильно відбивають роздор, істнуючий серед польського політичного світа і завзяту борню в нутрі польського громадянства.

І ось — третє засідання. Було воно святочне, присвячене десятилітнім роковинам польської державности. Парадно прибрано соймову салю, весь уряд зявився, святочну промову виголосив маршалок сойму Дашинський. Але щож? Пустками світили лавки „меншостей“ і даремно польські посли („бебеки“) старалися так розсістися, аби цієї пустки не було видно. Бракувало рівно 70 послів: українців, білорусинів і німців. Із не-поляків лише жиди прийшли. І знову сойм виказав: десять літ істнує Польща, за тих десять літ мала Польща успіхи на полях битви, мала вона щастя у дипльоматичних пересправах, упорядкувала фінанси і т. д. і т. д., але найважнішого не доконала — не зуміла своєю політикою супроти непольських народів у Польщі хоч сяк-так втихомирити й приєднати когонебудь, за виїмком хіба одних жидів!

Мова цих трьох засідань сойму була дуже голосна, але, на жаль, вона таки мабуть нічого не сказала правителям. Бо не видно ніяких змін на краще в будучому і тому теж у соймі діються далі ріжні кумедні речі. Ось напр. останній тиждень приніс у соймі голосування над чотирьома негайними внесками в справі львівських подій. І як це голосування виглядало: за внеском Українського Клюбу голосували — крім неполяків — лише польські соціялісти, а за внеском наших соціялістів-радикалів голосували польські „визволенці“. Що воно значить? Ось що: польська лівиця, голосуючи ціла на якийнебудь український внесок, могла його перевести (вкупі з українцями і іншими непольськими послами). Але вона цього не хотіла, — польські ліві „демократи“ хотіли так само, як „ендеки“, українські внески провалити! І тому поділили себе на дві ґрупи — одна голосувала за Українським Клюбом, друга за радикалами, обі виявили нібито „добру волю“, а на ділі і тут і там показалася при порахунку голосів меншість! Так ось брехня і облуда відносно непольських справ дальше грають у соймі передову ролю. Та серед самих поляків теж не краще. Ось напр. в останньому тижні у соймі найважнішою справою стали — поєдинки (двобої)! Польські посли, „ображені“ на своїх політичних противників, викликають себе взаємно на поєдинок: ставай, мовляв, стрілятися зі мною! Гарні парляментарні звичаї, що ?!

Ми все перестерігали українських виборців не віддаватися надіям, що з польського сойму вийдуть для нас великі користи. Наші посли роблять, що в їх силі, — коли треба, то спокійно і ділово радять, коли треба — сміливо і голосно демонструють українські права і домагання, іншим разом зуб-за-зуб сваряться, але що вони можуть вдіяти, коли їх жменя проти великого ворожого фронту!

Гонорово, але не здорово.

Справи чести в польськім соймі.

Голова польського клюбу одинки, званої також „бебехами“, полк. Славек назвав у соймі промову соціялістичного посла Марка, що виступив гостро проти політики марш. Пілсудського, — „безличним лайдацтвом“. У відповіди на це управа соціялістичної партії оголосила у своїм орґані „Роботніку“ заяву, в якій сказано, що пос. Славек „поставив себе поза скобки противників, гідних пошани“, іншими словами: що він не заслугує на людську пошану. Цими словами почувся знову ображеним пос. Славек, що є полковником польської армії, і зажадав від головного редактора „Роботніка“, пос. Нєдзялковського сатисфакції в дорозі двобою (поєдинку). Пос. Нєдзялковський відповів через своїх заступників, що як соціяліст не визнає двобою для поладнання справи чести і згодився передати справу мировому судові. На те знову не згодилися заступники пос. Славека і списали односторонний протокол, стверджуючи, що він вийшов з тої справи гонорово.

Інакшою дорогою пішла справа пос. Марка. Він почувся ображеним словами пос. Славека („безличне лайдацтво“) і згідно зі соймовим правильником передав справу т. зв. маршалківському судови, зложеному з трьох послів. Та заки цей суд зійшовся на нараду, пос. Марек взяв собі цілу справу так до серця, що впав жертвою нервового пораження; його спараліжувало до половини! Тепер він тяжкий каліка і ледви чи лікарям удасться його уратувати.

Цікаве соймове засідання.

Що семий чоловік поліцийно караний.

На повнім засіданню сойму 16. листопада ц. р. пос. **Путек** (Визволенє) предложив звіт адміністраційної комісії про внесення свого клюбу в справі зміни президентського розпорядку про карно-адміністраційне поступовання. В останнім році адміністраційна і поліцийна влада займалася **поверх двома міліонами** поліцийних донесень, причім укарано за 679.320 адміністраційно-санітарних провин, поверх 213 тисяч торгобельно-адміністраційних, поверх 50 тисяч лісових і пільних. Крім того укарано у 879,273 випадках за такі провини, як брак таблички при возі, брак ліхтарні, спущений пес і т. п. Взагалі в Польщі що семий чоловік караний в поліцийній дорозі. Зміна закону йде в тому напрямі, щоби значну частину тих справ передати до полагодження громадським урядам і місцевій поліції. Часть гроший, що походять із грошевих кар, мають вплинвати до громадських кас на фонд для бідних.

В дискусії пос. **Блажкевна** (Укр. Клюб) зголосив поправку до цього внесення, щоб на випадок, як справа перейде на судову дорогу, грошева кара вплинула також до громадської каси.

В голосуванню принято цілий закон з поправкою пос. Блажкевича.

Опісля пос. **Хруцький** (Укр. Клюб) обґрунтував наглість внесення свого клюбу в справі безправної розбірки церкви в Острові володавського повіту. Однак наглість внесення відкинено.

Білоруський пос. Волинець підтримував наглість внесення свого Клюбу в справі переслідування позашкільної культурно-освітньої праці серед білоруського народу. Наглість відкинено. Найближче засідання буде ві второк, 20. ц. м

1868—1928 — 60-літний Ювилей Матери-Просвіти. Сповнім наш обовязок супроти Неї. А сповнимо його, коли станемо її членами і зложимо двозолотову вкладку.

ПАВЛО МАРІЙЧИН.

СПОВІДЬ.

— А ви, ґаздо Якиме, не були від початку на нашій війні?

— Та був, але не цілу добу..

— Як то?

— Та так, що взяли мене в день, а в ночі я втік...

— Втік?!

— Та втік...

Дядько Яким видимо замнявся. Я попрохав його оповісти мені про ту втечу, яка будь-що-будь мене незвичайно цікавила.

— — — — — — — — — —

Як лише прийшли Січові Стрільці в село, оголосили, щоби всі чоловіки та парубки голосилися до військової служби. Цей приказ був нам ґаздам не дуже по нутру. (Нас було в селі тілько, що й на пальцях можна було нас порахувати). Ніби ми що? кремінні?... А нерви наші з посторонків?... Навоювалися ми вже досить.. Вже нам кріси та гармати боком лізуть... А ту й роботи загаяної гук! Ще й жінка та діти зі всіх боків обсіли і не гадають мене пускати.

— А ми що будем без тебе діяти (ніби то до мене)? Годинонько наша нещаслива! А хтож зарадить отій біді в хаті?...

Стало на тім, що ми ґазди (парубків вже не було в селі) сперлися не піти.

— Не підемо тай годі!

Та сталося так, що мусіли піти..

Правда, не всі, бо двох заховалося так, що й ніякий дідько не годен був їх віднайти, але решту разом зі мною взяли.

Повели нас до міста. Де тамтих запроторили, того я не знаю... Мене-ж завели на бангоф, замельдували, а відтак дали нову шапку (мундір лишився в мене ще з австрійського війська), кріс із штиком, а що то був уже вечір, поставили мене на нічну варту та казали пильнувати будинку.

Було нас двох на варті.. Я з одного кінця стаційного будинку, а мій товариш недолі з другого.

Цього останнього стрінула відай така сама примусова бранка, як і мене. Про те виразно говорила його довга по саму землю ґаздівська шуба та похнюплене лице, що виразно виднілося час до часу у світлі стаційних ламп. Так і видно було, що йому теж не йшла в смак військова служба...

Проте, що було робити?

Втікати? — Зловлять і застрілять, як собаку!... А цеж сором для порядної людини! Ні, ліпше вже перетерпіти...

Ніч була така, що, як то кажуть, гейби люципер натягав уже ноги... Сніговійниця була така велика, що дух запирало в грудях і що хвилини треба було стрясати зі себе цілі гори снігу. Мороз був тріскучий.. Одним словом, ліпше вже було сидіти на цвинтарних гробах в опівночі, але в літку, ніж стояти та мерзнути на такій варті...

Прийшла на гадку так ненадійно покинута хата... жінка.. діти... Що вони тепер роблять?... Певно сьогодні вечері не варять та плачуть за батьком...

Вечері?... Чи мають вони що варити!.. Правда, в дідовій ямі найдеться ще з пів мішка бараболь, з ґарнець жита та трохи борошна.. Але чи на довго їм того добра стане?...

Щастє ще, що заховали його перед оком ворога! Чи мало разів приходили до нас реквірувати... Перше австрійці, потому москалі, дальше знову якісь шваби! А за кожним разом відходили з нічим... Нераз то вже й бити бралися безборонних жінок і худощавого, дрижучого від старости діда небіщика... А дідо небіщик, хоча й немалого страха мусів мати, проте сміявся в кулак, що ласий зір ворога не міг ніяк найти його штудерно придуманої ями, що то він її викопав у городі, ще тоді, коли парубкував у свого батька, а мого прадіда....

Добра річ така яма. Викопаєш її за хатою або де в садку, присипле дверцята землею, насієш зілля й можеш кликати самого чорта, хай шукає її!... І в літі практична, бо холод і можна ховати в ній молочні продукти... І в зимі доволі тепла для картопель та буряків. Одним словом, господарська конечність! А прийде скрутна година, то й врятує тебе така яма від халепи та голодової смерти...

Від таких милих споминів збудив мене грюкіт і шипіт паровозу. Я й не счувся, як на нашу залізничу стацію заїхав поїзд. Це був транспорт полонених...

За хвилину вибіг до поїзду начальник стації та завів розмову зі старшиною, що мабуть вів транспорт. Вони розмовляли півголосом, проте я находився близько них і виразно чув кожне їхнє слово. З розмови довідався я, що наш фронт подається та що нам доведеться вже незадовго залишати місто.

Незабаром поїзд відїхав а начальник вернув у свою станцію.

Я почав розгадувати те, про що вони балакали.

Значить недалекий вже кінець тої України, що її задумали в нас будувати! І що це за Україна малаби бути?... З роду-віку не чув я про ніяку Україну... Дотепер і не казали нічого про ту Україну... Сиділи в цісарських урядах, у цісарських мундурах, і стягали з народу цісарські податки, проголошували цісарську волю по судах і по школах вчили дітей цісарський гимн співати... Всьо було в порядку, аж тут нагло загадали Україну будувати..

Повіяв холодніший вітер і дрож пройняла ціле моє тіло. А в мене не було навіть плаща, тільки жовнярська блюза та кожушина під нею...

І ніби за яку кару я маю тут стояти, мерзнути та слухати, як кишки похоронного марша грають? Хибаж я не досить натерпівся вже по австрійських фронтах?

Мене брала досада. У голову заєдно лізла згадка про теплу хату, жінку та діти...

Я осторожно розглянувся... Кругом було темно. Лише великі стаційні лямпи кидали ясну смугу на штреку.

Мій незнайомий товариш не видавав зі себе жадного голосу... Не чути вже було його одностайних кроків і скрипоту снігу... Видно, присів, щоби відпочати. А може заснув?... Що-ж, має таку шубу, що нема страху, аби замерз...

Я рішився... Кріс лишив на місці а сам чкурнув у чорну темінь, що окутувала залізничий шлях, здовж якого я почав обережно бігти...

Ще тої самої ночі переправлявся я через замерзлу ріку. Переходячи через неї, кинув я в полонку шапку... Над раном був я в себе, в хаті...

— — — — — — — — — —

— Дядьку Якиме, чого плачете?

— Бо мені стидно! Бо пізнійше я переконався, що є Україна, наша рідна земля, довга й широка. по обох боках Збруча. Я сам ногами її змірив разом з українською армією. Але я бився аж тоді, як ми втратили свою блищу Батьківщину. Втратили головно з вини таких, до яких спершу належав я..

Адміністраційним порядком.

На сесії війтів в старостві в Бродах війт Федь Хомич зі села Суховоля не приняв польського прапора, які роздавано війтам для вивішення на громадських будинках, бо село є чисто українське і громадська рада ухвалила не приймати польського прапора. За те староста звільнив цього війта з урядування і укарав арештом 14 днів без заміни на гривну. Радного з цього самого села Василя Крука укарав староста карою 8 днів арешту за це, що поставив на громадській раді внесення, щоби не декорувати громадських будинків, і його внесення принято одноголосно.

Провокація українських селян.

В селі Висоцько пов. Броди в дні 11. листопада, коли наші сусіди святкували десятьліття незалежної Польщі, місцеві мазури кольоністи, озброєні в револьвери і дручки, впали гурмою в часі богослуження до церкви і розпихаючи нарід, зібраний на молитві, хотіли викликати талабурду. Однак нарід не дався спровокувати і заховав повагу, належну в святому місци.

Перечекавши до кінця богослуження, мазури заревіли „Боже цось Польске“ і серед лайки, питомої їхній культурі, вийшли із церкви.

Ото діждалися ми часів, що на рідній землі тай у власнім храмі нам вже й помолитися спокійно не дають.

Громадянин.

Із соймових комісій.

Зміна конституції. — Емерити.

Із праці, яка ведеться у соймових комісіях, треба згадати передусім про початок нарад над зміною конституції. Кумедні ці наради! Отже конституційна комісія не радить над тим, яка має бути зміна, лише над тим, чи взагалі можна над зміною радити. Ми вже писали про те, як то уряд та його кандидати при виборах до сойму найважнішою справою проголосили: потребу зміни нинішньої конституції. Але тоді ніхто ще сам не знав, як цю нещасну конституцію треба змінити. І не знає цього по нинішний день. Бо коли почали думати про це, стільки появилося думок, що ні одної не запамятали! Але тому, що стільки вже галасу зроблено, годі було раптом кидати цілу справу до кота. Отож соймові посли з урядової одинки або „ББ“ (безпартійний бльок“) рішили, що треба підсунути конституційній комісії, аби вона сама взялась „ревідувати“ конституцію, ануж щось із цієї ревізії вийде! І нині члени конституційної комісії мають мороку: кажуть їм радити над конституцією, а вони не знають, навіщо це! Представник Українського Клюбу посол **С. Хруцький** заступає у конст. комісії погляд, **що взагалі вся ця справа пуста.**

Для нас важніша справа це признанчення скромної винагороди вислуженим колишнім австрійським урядовцям (емеритам), яким Польща відмовила емеритури. Між цими емеритами є чимало чесних українців, які примирають з голоду. Недавно між Польщею і Австрією заключено в цій справі умову. Радила над нею комісія для закордонних справ і остаточно цю умову затвердила. Від імени Українського Клюбу бере в ній участь посол В. Целевич.

Заборона вивозу і довозу збіжа.

Польський уряд видав такий розпорядок про вивіз та довіз збіжа:

До кінця липня 1929 р. при вивозі кождого сотнара пшениці треба заплатити 20 зл. вивозового мита. Рівночасно заборонено довозити пшеницю із заграниці.

Жито можна привозити до Польщі, а вивозити можна лише при рівночасній оплаті вивозового мита у висоті 15 зл. від 100 кг.

На овес також наложено вивозове мито у висоті 10 зл. від 100 кг. Зате для сіна визначено вивозове мито аж 15 зл. від метра.

Пшеничну муку можна вивозити, але не довозити до Польщі. Зате житньої муки не можна ані вивозити ані довозити, хиба за такою оплатою мита, як при цілім житі і 15 зл. за кождий сотнар вивоженої муки.

З ВІЧЕВОГО РУХУ.

БІБРКА.

Заходом повітової орґанізації відбулася дня 12. жовтня ц. р. нарада мужів довіря УНДО в **Бібрці**, в салі Кредитового Т-ва, на яку крім сенатора К. Трояна прибув також посол о. д-р Пелліх. На 46 громад були заступлені 34 найсвідоміші села. Збори відкрив голова Пов. Ком. УНДО о. М. Бобовник, після чого **о. д-р Пелліх** реферував про положення українського народу в краю та на міжнародній арені. Другий орґанізаційний реферат виголосив сенатор **д-р К. Троян.** Після короткої дискусії вибрано Ширший Повітовий Комітет Бобреччини і тіснійший, виконавчий комітет, якого головою вибрано о. М. Бобовника, пароха в Глібовичах.

ХИРІВЩИНА.

В неділю, 14. жовтня ц. р. відбулася орґанізаційна нарада УНДО в **Лібуховій**, на якій п. Ф. Липецький виголосив реферат про політичне положення українського народу та про значіння політичної орґанізації. Вибрано місцевий партійний комітет.

БРІДЩИНА.

Дня 21-го жовтня ц. р. відбулося посольське справоздавче віче в **Корсові.** Реферував посол Вислоцький, якого привитав промовою голова місцевого Комітету УНДО Володимир Дратвінський.

Того самого дня відбулося віче посла Вислоцького в містечку **Лешневі.** На обох вічах одноголосно ухвалено резолюції УНДО.

Свято ощадности.

ЖУРАВЕНЩИНА.

Заходом філії „Просвіти“ в Журавні відбулося дня 28. жовтня ц. р. перше в Журавенщині **окружне свято ощадности в Яйківцях.** Стягнуло воно до місцевого Народнього Дому поверх пів тисячки людей з дванацяти дооколичних сіл. Свято розпочав промовою голова місцевих установ о. Юрій Боднар. На свято приїхав сен. д-р К. Троян, якого святочно витала ціла громада, вийшовши йому на стрічу. Після промови сенатора Трояна виголосив реферат на тему ощадности д-р П. Лисяк, який недавно отворив адвокатську канцелярію в Журавні. Співав також місцевий хор, який є одним з найліпших хорів Журавенщини. Не подобалося свято нашим „сусідам“ і тої ночі вони з люти повибивали вікна в Народнім Домі.

Що чувати у світі?

Американський фінансовий дорадник при польськім уряді, Девей, виїхав до Москви. Він каже, що вибрався в гостину до більшовиків задля розривки, однак за границею говорять, що він виїхав на бажання польського або американського уряду, щоб направити взаємини між Польщею і Радянщиною та довести до правильних торговельних зносин між обома сусідніми державами. В Німеччині знову гадають, що Девей хоче налаштувати господарські зносини між Америкою і Радянщиною.

Польсько-литовський спір. До Варшави приїздить секретар Союза Народів, Дрімон, щоби приготовити матеріял до віленської спарви, яка буде предметом союзних нарад з початком грудня ц. р. Як відомо, недавні польсько-литовські переговори в тій справі в Кенігсберзі скінчилися нічим, бо Литва ані не гадає зречися Віленщини для Польщі. Союз Народів хоче тепер поладнати раз цю спірну справу, що загрожує спокій в Европі. Чи йому це удасться, сумніваємось, як довго тільки буде тягнути за Польщею.

Проти чужинецької влади. Підчас анґлійського державного свята в Ірляндії з приводу роковин припинення війни в місті Дебліні вибухли бомби, які хтось підложив під памятники анґлійських королів Вільгельма III. і Юрія II. Бомби знищили сильно памятники і викликали великий переполох серед тисячної товпи. Жертв в людях не було. Так протестують ірляндці проти англійської влади, хоч осягнули вже самоуправу, рівну майже независимости.

Бунтуються проти більшовиків. З ріжних сторін Рядянської республики приходять вісти про бунти богатшого селянстують ірляндці проти анґлійської влади. Щораз частійше трапляються вбивства дописувачів комуністичних газет, народніх учителів і управляючих народніми школами. Сільські бібліотеки і бюра горять, підпалені кулаками.

На доказ цих новин „Ізвєстія“ наводять телеграми про ті події, що в три дні після ювилейних свят наспіли з ріжних закутин радянської держави: з Києва, Смоленська, Мінська, Ярослава, Самари, Сталінграду, з ріжних надволжських міст, з Ростова на Дону, Уфи, Симбірська та Іркутська. З усіх тих міст приходять трівожні звістки про бунти селян, що мають соціяльно-політичний підклад. Селяни бунтуються проти податків та реквізиції збіжа. Убито багато голов місцевих рад.

НОВИНКИ.

— **Чого треба в Польщі?** На це питання відповідає „Дзєннік людови“: Менше „днів квітки“, а більше яринних городів. Менше соломяного вогню, а більше опалу в зимі. Менше банкнотів, а більше гроший. Менше фан на дахах, а більше сорочок на плечах. Менше ілюмінацій, а більше просвіти. Менше завішування в урядах, а більше на стричках.

— **Проти урядової польщини.** Польські ґазети доносять, що в ріжних сторонах краю множаться випадки ворожих виступів проти урядової польщини. В Дахнові пов. Любачів хтось ушкодив памятник, побудований в честь польських героїв. В Годові пов. Зборів хтось стягнув зі шкільного будинку державну фану. Те саме сталося в Добрівлянах пов. Заліщики, де крім того вибито шиби в мешканню управителя школи.

— **Світовий капітал і жиди.** Рокфелер, син знаного американського богача, дав жидівській світовій орґанізації в Нью Йорку пів міліона долярів на жидівську кольонізацію в Радянщині. Спішаться жиди, доки більшовицька влада є ще в їх руках.

— **Костел на Личакові.** На горішнім Личакові, між рогачкою і залізничим двірцем, львівські поляки рішили вибудувати костел. Посвячено вже місце під будівлю.

— **Військовий лікар перед судом.** Перед військовим судом у Львові ведеться розправа проти військового лікаря, капітана д-ра Ч. з Теребовлі, обвинуваченому в злочині обманства.

— **Великі асентирункові обманства** викрито в Лодзі, де кількасот людий викрутилось при помочи підкупства від військової служби. Арештовано багато факторів, військових службовців, а навіть лікарів.

— **Валяться доми.** У великих европейських містах валяться нові доми, будовані новітним способом із заліза і бетону, а в Перемишли завалився минулого тижня при вул. Казимирівській старий 3-поверховий дім, що стояв поверх двіста літ. Погибли при тім чотири особи.

— **Вбили священика.** В селі Струпкові, пов. Товмач невислідженi бандити вбили кількома револьверовими вистрілами в ночи на 17. листопада ц. р. гр.-кат. пароха Андрія Поповського.

— **Кріваве весілля.** В Іванівці пов. Скалат убили на весіллю 46-літного господаря Федька Гавришка.

— **Зарізав слугу й обікрав.** В Поникві пов. Броди зарізав господар Микита Горпинюк свою слугу Михайлину Лачинську. Доходження викрили, що Горпинюк зрабував їй з куфра 750 зл. і срібний годинник.

— **Душогубство задля 35 золотих.** Гаська Юрочко, 14-літна дівчина з Вишенки коло Янова пов. Городок, вийшла перед кількома тижнями з дому і пропала без сліду. Слідство викрило, що вона вибралася зі своєю товаришкою Анною Баландюк до Львова шукати служби. Притиснена до стіни, Анна Баландюк призналася, що вертаючи зі Львова до дому, вона при помочи свого нареченого Миколи Русяка кинула Гаську коло Домажира в ріку, де вона й втопилася. Перед тим забрали від неї цілий її маєток 35 зл. Трупа дівчини не знайшли доси.

— **Нещастя на морю.** На Атлянтійськім океані втопився минулого тижня пасажирський корабель „Вестріс“, що їхав до Европи. Утонуло 114 людий, з того 69 пасажирів і 45 з корабельної служби. На ратункових човнах урятувалось поверх 200 осіб, що пливали цілу добу на розбурханих филях, заки знайшли їх інші кораблі. Погибло багато дітий. Корабель затонув через недбальство корабельної залоги, що перед виїздом не оглянула його як слід. З її вини згинуло також багато осіб, бо із 16 ратункових човнів спущено на воду тільки вісім.

— **На пожертя вовкам.** В лісі коло Баранович найшли шапку, черевики й останки людських костий. Показалось, що одна жінка вивела до ліса свого 10-літнього сина і тут пожерли його вовки.

— **Вулькан Етна** на острові Сицилії перестав уже вибухати. Лява знищила 700 домів і коло 1.200 гектарів управної землі, а загальні шкоди обчисляють на 160 міліонів лірів.

Кличуть вас — відозветься?

Наш поклик до надзвичайних датків на ліквідацію фінансової крізи „Рідної Школи“ не проминув безслідно. Українські товариства, орґанізації і поодинокі громадяне та громадянки, які найбільше дорожать рідно-шкільними установами, відозвалися, пересилаючи більші чи менші надзвичайні датки. Датки ці оголошено своєчасно в часописях.

Слідуючі громадяне й орґанізації не тільки від себе зложили надзвичайні датки на „Рідну Школу“, але взивають також других до цього:

Службовики „Центросоюз“ у Львові кромі складаного щомісячно 1 проц. своїх поборів — жертвували 397.18 зол. на „Рідну Школу“ і взивають всіх приватних службовиків українців без огляду на те, у кого вони працюють, а в першу чергу кооперативних робітників у Львові і в краю, щоби вони також негайно зложили одноразово на цілі „Рідної Школи“ свій однодневний заробіток.

Повітова Управа „Української Християнської Орґанізації“ в Старім Самборі зложила 34.50 зол. і кличе всі Повітові Управи „Українських Християнських Орґанізацій“ до зложення надзвичайних датків на „Рідну Школу“.

Виділ „Товариства Українських Ветеринарійних Медиків“ в Берні прислав 108.50 чеських корон як збірку між товаришами українськими студентами і кличе всіх товаришів і ветеринарійних лікарів та Т-во українських ветеринарійних медиків „Ватра“ у Львові надсилати надзвичайні датки до „Рідної Школи“.

Кооператива при українській державній дівочій учительській семинарії у Львові складає 50 зол. і кличе кооперативи і крамниці при всіх українських школах до зложення таких квот на „Рідну Школу“.

Читальня „Просвіти“ в Тишківцях зложила 20 зол. і кличе всі читальні до надсилання надзвичайних датків на „Рідну Школу“.

Т-во „Луг“ в Жабю прислав 100 зол. і взиває всі „Луги“ до надзвичайних датків на ліквідацію фінансової крізи „Рідної Школи“.

Михайло Федорович, ковальський майстер, зложив 1 доляра і взиває всіх українських ремісників до зложення такої квоти на „Рідну Школу“.

Надіємося, що цей голос чину не буде „вопіючим во пустині“, що українські товариства, орґанізації і поодинокі громадяне щиро й негайно відгукнуться на нього.

Надіємося, що започаткований ланцюх не урветься байдужністю і зневірою нашого загалу, а навпаки піддержуваний і продовжуваний, безперервно скріплюваний новими пожертвами — дасть змогу „Рідній Школі“ вийти з теперішньої фінансової скрути, дасть їй засоби до нової корисної творчої праці.

Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові, Ринок 10.

ЗАБОРОНА

збірки на Українських Інвалідів у тернопільському воєвідстві.

Слідом за забороною публичної збірки на Українських Інвалідів у львівському воєвідстві пішла така сама заборона у воєвідстві тернопільському. На вислане дня 6. липня ц. р. прохання одержало „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові дня 14. листопада ц. р. відмовну відповідь, яку наводимо:

„Уряд воєвідський в Тернополі не узгляднює прошення внесеного 7. липня 1928, до Ч. 1029/28 о дозвіл на збірку добровільних датків у натурі і грошах на цілі Товариства на терені тут. Воєвідства в часі від 1. до 30. листопада ц. р. з причини надміру уділених вже на міс. листопад дозволів на збірки і квести і перетяження ними жертвенности місцевої суспільности.

„Від цего оречення вільно внести рекурс до міністерства справ внутр. через тут. Воєвідство в протягу 14 днів від дня

слідуючого по дні доручення. Воєвода Квасневскі, в. р.“

Подаючи цю відмову до відома українському громадянству, пригадуємо голий факт: Є в краю кругло 400 високопроцентових тяжких інвалідів, яким допомога конечна; є на сумлінню й відповідальности громадянства Дім Українських Інвалідів у Львові і захист для Інвалідів-сухітників Української Армії в Винниках під Львовом.

„Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ проголосило складання в листопаді всенародного дару для Українських Інвалідів. Богато доріг стоїть отвором для тих, хто хоче допомогти!

При цій нагоді повідомляємо, що станиславівське воєвідство не дало досі ніякої відповіди, чи збірка буде дозволена чи ні.

Управа „Українського Товариства Допомоги Інвалідам“
у Львові, вул. Руська 3/II.

На просвітний фонд „УЧІТЕСЯ“

за час від 1. марта до 30. вересня ц. р. зложили в золотих:

1) Філія Краків з концерту 95, 2) Т-во „Боян“ — Перемишль 100, 3) Чит. „Просвіти“ — Замарстинів 23.50, 4) Т-во „Просвіта“ — Лаврів пов. Луцьк 8.76, 5) Чит. „Просвіти“ — Делятин 40, 6) Жіноча гімназія — Перемишль 50, 7) Чит. „Просвіти“ — Тустань п. Галич 7, 8) Філія „Просвіти“ — Підгайці 40, 9) Володимир Лєль Винники к. Львова 2, 10) Філія „Просвіти“ — Тернопіль 329.42, 11) Т-во „Боян“ — Снятин 88.35, 12) Філія „Просвіти“ — Чортків 65, 13) Філія „Просвіти“ — Сянік 121.30, 14) Чит. „Просвіти“ — Болехівці п. Дрогобич 16.80, 15) Зена Калужняцька — Двірці п. Мости вел. 5, 16) Чит. „Просвіти“ — Скала н. Збр. 5, 17) Філія „Просвіти“ — Сокал 50, 18) Чит. „Просвіти“ — Біла к. Чорткова 15, 19) Філія „Просвіти“ — Яворів 59, 20) Чит. Просвіти“ — Мразниця п. Борислав 15, 21) Чит. „Просвіти“ — Стрілиська старі 6.85, 22) Філія „Просвіти“ — Надвірна 57, 23) Філія „Просвіти“ — Ходорів 90.70, 24) Повітовий Комітет — Радехів 20, 25) Чит. „Просвіти“ — Монастирець п. Журавно 15, 26) Філія „Просвіти“ — Збараж 67, 27) Чит. „Просвіти“ — Вікно к. Грималова 14, 28) Чит. „Просвіти“ — Борислав 50, 29) Філія „Просвіти“ — Богородчани 30.40, 30) Філія „Просвіти“ — Теребовля 50. — Разом 1537.08 зол.

Колиб кого із Жертводавців припадком поминено, просимо негайно повідомити канцелярію Т-ва „Просвіта“ Львів, Ринок 10. II. пов.

За Фонд „Учітеся“: **Д-р І. Раковський.**
За Т-во „Просвіта“: **М. Галущинський.**

Вибори до Каси Хорих у Львові.

В днях 17. і 18. листопада ц. р. відбулися у Львові вибори до ради Каси Хорих. Вислід виборів представляється так: Ліста ч. 1 (вшехполяки) дістали 3.269 голосів і вибрали 13 делеґатів; ліста ч. 2 (жиди і соціялісти) дістала 9.093 голосів і вибрала 36 делеґатів; ліста ч. 3 (комуністи) 926 голосів і 3 делеґатів; **ліста ч. 5 (український виборчий комітет)** дістала 2.152 голоси і вибрала 8 делеґатів; ліста ч. 8 (ліві сіоністи) 192 голосів і не вибрали нікого.

З українців увійшли до ради Каси Хорих: Іван Олексин кафляр, Іван Квасниця редактор, Вол. Белеґай кравець, Ол. Охрим інжинір, Ів. Жмінковський дозорець, Зен. Пеленський редактор, Ст. Микитка друк. складач і Олена Ріпель учителька.

Стінний Календар.

Ілюстрований стінний календар „Рідної Школи“ на 1929 рік,

розсилаємо з нинішним числом „Свободи“ всім нашим передплатникам. Тим, що відчувши велику вагу хвилі, морально й матеріяльно допомагають „Рідній Школі“ у її великій праці над вихованням молодого покоління, цвіту й надії Української Нації. І тим, що досі не цікавилися долею „Рідної Школи“. Одним як вираз подяки за їх поміч для „Рідної Школи“, другим як пригадку на їх найбільший громадянський обовязок, якого вони досі не сповнили.

Гляньте на календар! На йому в коротких словах і числах поданий сучасний стан українського шкільництва під Польщею та представлений дотеперішній добуток „Рідної Школи“. Це нехай постійно пригадує кожному українцеві й українці, кожному українському товариству, інституції й установі на їх обовязок супроти „Рідної Школи“.

Ціни не установляємо ніякої, а добровільні датки (не менші як 50 сотиків від 1 календаря) прохаємо прислати залученими чеками на кошти друку цього календаря, які ненадійно зросли через знищення першого накладу календаря в часі крівавих подій 1. листопада ц. р.

У кого з ріжними часописами назбиралося більше календарів, той зволить передати своїм знайомим і спонукати їх, щоби й від себе післали жертви на „Рідну Школу“. — **Головна Управа „Рідної Школи“.**

Нові книжки.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, орган краєвого тов. „Сільський Господар“, ч. 21: Про господарські вистави та як їх уладжувати? Без добрих ніг нема коня. Ветеринарійний порадник. Цікава умова. Що робить поступовий господар в листопаді? Контрольні спілки молочности. Підготовляймо поле під цукрові буряки. Як переховувати бараболі в кіпцях. Що робити з бурачаним листям. Про сушення овочів. З головного тов. „Сільський Господар“. Що нового? Питання й відповіди.

НАША КНИГА. Жіночий альманах, виданий редакцією „Жіночої Долі“ в Коломиї. Книжка дуже богата змістом, на який зложилося 55 статтей, оповідань і віршів, написаних майже самими жінками, до того богато ілюстрацій і календарський додаток на 1929 р.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, ілюстрований популярно-науковий журнал видаваний Тов-ом „Просвіта“ у Львові, ч. 2. містить: Запорожці у війні з Турками і Татарами. Місто контрастів. З таємниць природи. Відмолодження. Новий сучасний спорт. Дещо про сіль. Червоний сніг. Про гру в шахи. Новий перелет повітреплавом. Горюча стежа. Діти камяної доби.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, двотижневик для українського жіноцтва, ч. 22. Редакція: Коломия, вул. Нова 1.

ДОПИСИ.

ҐУШТИН ПОВ. БОРЩІВ. (Посмертна згадка). Помер у нас Григорій Сметанюк, б. ґімназист і б. стрілець У. Г. А., в 29 році життя. Покійний, людина незвичайних здібностей, зі щирою душею, помимо слабого здоровля перебув визвольну війну як стрілець У. Г. А. Вернувши до дому продовжував покійний перервані студії. Але в 1922 р., підчас перших виборів до польського сойму, його арештовано і запроторено в тюрму, в котрій пересидів шість тижнів, а повернув до дому з початками грудної недуги. Не помогло лічення, ані побут в Закопанім. Невмолима смерть перетяла пасмо його многонадійного життя.

РОЗТОКА ВЕЛИКА ПОВ. НОВИЙ САНЧ. (На хибній дорозі). На Лемківщині заложено в останнім часі багато читалень і кооператив. Читальняний рух іде тяжко, бо брак просвітних провідників, яких треба у нас сотками, щоби лемко, баламучений ріжними партіями, ішов обєднаним шляхом з цілим народом. Аматорський гурток нашої читальні дав дня 8. листопада ц. р. театральну виставу, але матеріяльний успіх був малий. Зібрали всего 16 зл., які обернено на потреби читальні. Більший рух є в кооперативі, але на жаль переважно при склянці пива або вина (все одно, що овочевого). Вечерами йдуть співи, крики, а не обходиться й без бійки. Той сам лемко, що не мав звідки взяти 2 зл. на членську вкладку в читальни, пропиває в кооперативі 20 до 25 зл. тижнево. Дивно, що не бачать того лиха ті, які називають себе кооператорами і повинні знати, що кооператива не сміє бути коршмою.

МУЖИЛІВ ПОВ. ПІДГАЙЦІ. (Геть з коршмою!) Дня 16. вересня ц. р. відбулося в нашій громаді голосування в справі скасування коршем та шинків. Вже о 7. год. рано о. парох і декан І. Барановський відправив богослуження тої неділі скорше, як звичайно, та заохотив громадян до численної участи в голосуванню против свого ворога — коршми. З церкви удався нарід до громадського уряду, де урядувала виборча комісія, і всі громадяне, що мали право голосування, в числі 406 віддали свої картки за знесенням коршем і шинків в громаді. Против не було ані одного голосу. Честь Вам, громадяне села Мужилова, що стали так громадно против свого ворога коршми, щоб його більше в селі не було! Та ганьба тим громадянам, що свого обовязку не сповнили, та як ті ліниві Івани на печи лежали — без нас обійдеся, так відповідали.

Учасник.

ПОДЯКА.

Дня 9. листопада ц. р. о 2 год. по півночі зчинився пожар в нашій громаді. Занялась хата жида Йося Бріля і в метровому віддаленню стайня М. Білика. Небезпека для села грозила велика, бо село густо заселене, дахи соломою криті, збіже звезене, ще не вимолочене, стоїть в стіжках, а серед ночі все село спочивало мертвецьким сном. Завдяки місцевому пожарному тов. Сокіл, котре в час прибуло з сикавкою, удалося зліквідувати пожежу негайно, з виїмкою висше згаданих двох дахів хати і стайні, але й зруби тих будинків уратовані. На звук алярмового дзвона збіглося майже пів села громадян, і то по більшій части голіруч, що своїм натовпом коло огню тільки утруднювали Соколам у свобідних рухах з сикавкою, та гонені як череда овець з місця на місце, тамували Сокілок в достартуванню води до сикавки. А були й такі, що гляділи, щоби що зарвати для себе, аж треба було їх розігнати і поставити сторожу.

Зверхність громадська Мужилова іменем цілої громади складає Соколам і Сокілкам свою подяку і щире спаси-Біг за їх працю і ратунок ближнього в біді, та охорону села від неминучого нещастя.

Мужилів, 15. листопада 1928.

Гнат Соляр, нач. громади, **Василь Білик** і **Василь Медицький,** асесори.

Ціни у Львові.

ЦІНИ У ЛЬВОВІ.

Худоба. На міській торговици плачено за кґ. живої ваги: воли 1.65, корови 1.40—1.65, ялівки 1.30—1.50, телята 1.30—1.80. За мясо опасове худобяче 2.20—2.40, теляче 2.10—2.55, свиняче 2.50—2.60.

Гроші. Доляр амер. 8.88, канад. 8.82, чеська корона 0.26, шілінґ 1.25, лей 0.05, франц. франк 0.34, швайц. 1.71, фунт штерл. 43, червонець 27.

Збіже. Пшениця 46—47, жито 35—36, ячмінь бров. 35.50—36.50, до млина 28.25—29.25, овес 31.50—32.50, бульба 8.10, фасоля 50— 100, горох пільний 40—42, гречка 34.50—35.50, просо 40—41, мак сивий 95—105, синій 125—135, сіно 20—27, конюшина 27—30, солома 10—13.

Зголошуйтеся!

„Рідна Школа“ потребує солідних орґанізаторів інкасентів!

Чимраз частіще звертаються до нас повітові Кружки „Рідної Школи“ з проханям прислати чи припоручити їм досвідних, оборотних і солідних та відданих рідно-шкільним справам орґанізаторів інкасентів для ведення орґанізації місцевих Кружків „Рідної Школи“ і фондів на потреби Товариства, приєднування членів, орґанізування освітно-виховної праці на місцях, виголошування викладів і відчитів і т. п. за відсотковою винагородою.

Ті, що компетують на таке заняття, зволять прислати негайно а найдалі до *15. грудня 1928. р.* до Головної Управи „Рідної школи“ у Львові, Ринок ч. 10.:

1) зголошення в якому подати: а) імя і назвиско, б) дата і місце уродження, в) теперішня точна адреса, г) знання і освіта;

2) хто вміє вести хор чи улаштовувати театральні вистави, зазначить це з окрема, бо деякі Кружки „Рідної Школи“ вимагають і такої праці;

3) історія життя компетента, в якому з окрема подати, де досі був занятий і від коли до коли працював там;

4) добре булоб залучити до зголошення рекомендацію українських установ чи відповідних компетентних осіб або бодай сказати до кого звернутися за інформаціями.

Подаватися можуть зльокавтовані учителі чи урядники, студенти, ті що неможуть дістати посад і взагалі всякого роду особи, що мають хист і орґанізаційну практику та потрібну інтеліґенцію, не виключаючи селян і робітників.

Висота приходів залежить від місцевих обставин а головно від меткости, ініціятиви та інтензивности праці самогож орґанізатора інкасента.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“.
Ілля Кокорудз, гол. *Теод. Мартинецъ,* секр.

Відозва.

до українського громадянства.

Головна Управа „Рідної Школи“ просить о негайне присилання жертв на покриття шкід нанесених Товариству нападом 1. листопада і на виплату платень учительству за жовтень і листопад ц. р.

Всякі жертви просимо або складати в „Рідній Школі“ у Львові, Ринок ч. 10. II п. або присилати чеками „Рідної Школи“ згл почтовими переказами, або давати на лісти „Рідної Школи на руки уповажнених „Рідною Школою“ осіб.

ВІД ГОЛОВНОЇ УПРАВИ „РІДНОЇ ШКОЛИ.
І. Кокорудз, гол. *Т. Мартинецъ,* секр.

ОГОЛОШЕННЯ.

Посилайте датки на Всенародній Дар Українським Інвалідам на адресу: „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул. Руська ч. 3. II. пов.

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.